

Rakowski, Witold

Ocena Wyższej Szkoły Rozwoju Lokalnego w świetle wypowiedzi absolwentów

Rocznik Żyrardowski 2, 427-433

2003

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ocena Wyższej Szkoły Rozwoju Lokalnego w świetle wypowiedzi absolwentów

Wstęp

Jednym z elementów świadczących o poziomie kształcenia w danej szkole jest ocena, jaką wystawiają jej absolwenci za wyniesioną wiedzę, bo przecież celem studiów jest wzbogacanie wiedzy słuchaczy, lepsze przygotowanie ich do życia i pracy zawodowej.

Rozporządzając bardziej rozległą wiedzą osoba kończąca studia powinna podejmować bardziej rozsądne decyzje, prowadzić do poprawy funkcjonowania państwa jako całości i wpływać na polepszenie warunków życia społeczeństwa i ekosystemów.

Ocena w WSRL będzie się opierać na wypowiedziach absolwentów uzyskanych dzięki przeprowadzonym w 2002 roku i w pierwszej połowie 2003 r. badaniom ankietowym. Ankieta anonimowa (w załączeniu) autorstwa piszącego te słowa była wręczana abiturientom po ostatecznym ogłoszeniu końcowego wyniku studiów, jakim jest obrona pracy dyplomowej. Część osób wypełniała ankietę w trakcie odbioru dyplomu. Celem zachowania anonimowości ankieta była wrzucana do odpowiedniej skrzynki. Niestety nie udało się uzyskać wypowiedzi wszystkich osób kończących studia. Niemniej jednak można sądzić, że wypowiedzi te są odzwierciedleniem opinii całej populacji kończącej studia.

Charakterystyka badanej populacji

Wśród 139 osób objętych badaniami było 93 kobiet i 46 mężczyzn, z tego osoby niezamężne stanowiły 39%, w związku małżeńskim pozostawało 58%. Pomimo, że są to absolwenci studiów zaocznych, znaczący odsetek stanowiły osoby młode, urodzone w latach 1976–1981 (36%) oraz w latach 1971–1975 (27,2%), udział osób urodzonych w 1965 r. i wcześniej wśród populacji badanej wynosił 25%, w tym były takie osoby, które liczyły 45 lat (4 osoby). Interesującym faktem jest, iż wśród absolwentów było 26% osób zamieszkałych na wsi, 28% w małych miastach. A więc WSRL spełnia tu ważną rolę w podnoszeniu poziomu wykształcenia społeczności wiejskiej i małomiasteczkowej. Badana subpopulacja charakteryzowała się wysokim stopniem zasiedziałości, ponieważ aż 45% nie zmieniało swojego miejsca zamieszkania, 25% miejsca zamieszkania zmieniło jeden raz, a 10% zmieniło cztery razy i więcej. Osoby studiujące w WSRL to głównie absolwenci liceów ogólnokształcących (36%) i techników ekonomicznych (35%). Ponadto są osoby, które kończyły szkoły techniczne (12%) i inne (17%).

Osoby studiujące w momencie kończenia studiów wchodziły w skład następujących rodzin (gospodarstw domowych):

Rodzina (gospodarstwo domowe)	liczba rodzin	osób dorosłych	liczba dzieci do 24 lat na utrzymaniu
Jednoosobowe	6	6	6
Dwuosobowe	16	26	25
Trzyosobowe	36	83	52
Czteroosobowe	40	108	14
Pięcioosobowe	10	36	8
Sześćoosobowe	5	22	
Razem:	113	281	105
Brak danych	26	–	–

Czyli najwięcej było studentów wchodzących w skład rodzin cztero- i trzyosobowych. Osoby kończące studia charakteryzują się stosunkowo wysoką aktywnością zawodową o czym świadczy fakt, że z ogółu absolwentów objętych badaniem tylko 4% nie pracowało. Z osób pracujących najwięcej było zatrudnionych w sektorze państwowym (włącznie ze spółkami Skarbu Państwa) i w samorządzie terytorialnym (43%) oraz w sektorze prywatnym (40%). Wśród absolwentów co dziesiąty był właścicielem lub współwłaścicielem firmy. Natomiast do rzadkości należało zatrudnienie w indywidualnym rolnictwie (3%).

Ocena poziomu studiów

Na pytanie, jak Pan/Pani ocenia poziom studiów w WSRL otrzymano następujące odpowiedzi:

	Liczba	%
Bardzo wysoki	14	10,1
Wysoki	91	65,5
Średni	32	23,0
Niski	1	0,7
Bardzo niski	-	-
Trudno określić	1	0,7
Razem	139	100

Zatem w świetle wypowiedzi absolwentów poziom studiów jest wysoki. Taka ocena spowodowana jest doбором bardzo dobrej kadry dydaktycznej. O bardzo pozytywnej ocenie szkoły świadczą następujące fakty: 91% absolwentów jest skłonnych polecać innym osobom studiowanie w WSRL, a 95% jest zadowolonych z ukończenia tego kierunku studiów;

- 86% stwierdziło, iż po ukończeniu studiów w WSRL jest mądrzejszymi,
- 95% uważa, że studia wpłynęły pozytywnie na rozwój intelektualny i odpowiednio
- 78% uważa, że studia wpłynęły pozytywnie na wzbogacenie wiedzy zawodowej,
- 85% uważa, że studia umożliwiły nawiązanie nowych kontaktów,
- 71% uważa, że podniosły prestiż,
- 47% uważa, że studia wpłynęły pozytywnie na zmianę stylu życia i odpowiednio na poprawę sytuacji:
 - a) zawodowej 43%,
 - b) towarzyskiej 63%,
 - c) materialnej 22%,
 - d) rodzinnej 22%.

Co prawda zdaniem absolwentów studia wpłynęły w niewielkim stopniu na poprawę sytuacji materialnej, ale należy wziąć pod uwagę stosunkowo krótki okres studiowania i ta poprawa może nastąpić w przyszłości. Niemniej jednak, jeżeli więcej niż co piąty absolwent poprawi w okresie 3 lat swoją sytuację materialną, to można uważać to już za sukces. Tak pozytywna ocena szkoły wynika z pragnienia rozszerzenia wiedzy, wszak aż 84% absolwentów uważa, że studia sprawiały przyjemność. Jednocześnie bardzo wysoko absolwenci ocenili współpracę z promotorem pracy dyplomowej, obsługę w dziekanacie i ogólną atmosferę studiów (tabela 1).

Tabela 1. Ocena współpracy z promotorem, obsługa w dziekanacie i ogólna atmosfera studiów w WSRL w świetle opinii absolwentów:

Jak absolwent ocenia	W liczbach absolutnych			w %		
	współpracę z promotorem	obsługa w dziekanacie	atmosfera studiów	współpraca	obsługa	atmosfera
Bardzo pozytywnie	98	59	46	70,5	42,4	33,1
Pozytywnie	32	55	78	23,0	39,6	56,1
Tak sobie	8	21	15	5,8	15,1	10,8
Krytycznie	1	4	-	0,7	2,9	-
Bardzo krytycznie	-	-	-	-	-	-
Brak danych	-	-	-	x	x	x
Razem	139	139	139	100	100	100

Studia a praca zawodowa

W tej części opracowania pragnę odpowiedzieć na pytanie, czy sam fakt studiowania i podnoszenia kwalifikacji wpłynęły pozytywnie na zmianę sytuacji zawodowej. Otóż dane zawarte w tab. 2 wskazują, że w momencie obrony pracy licencjackiej było względnie więcej osób pracujących na pełnym etacie jako pracownik umysłowy niż w momencie rozpoczynania studiów, a mniej było bezrobotnych i pracujących dorywczo. Ponadto – co jest bardzo istotne – wzrósł odsetek osób (z 69% do 79%) utrzymujących się z własnych dochodów, a zmalał takich, którzy byli na utrzymaniu rodziców lub dziadków (z 22% do 11%). Czyli studia pozwoliły częściowo usamodzielnic się słuchaczom. Podjęcie studiów na kierunku ekonomia nie musi się pokrywać

z wykonywanym rodzajem pracy zawodowej. Prawie co trzeci absolwent stwierdził, że wykonywana praca nie pokrywa się z ukończonym kierunkiem studiów, a prawie co czwarty, że tylko częściowo się pokrywa (tabela 3).

Tabela 2. Sytuacja zawodowa studentów w 3 momentach czasowych

Lp.	Pracował	W liczbach absolutnych			w %		
		początek studiów	po skończ. III semestru	w momencie obrony pracy licencjackiej	pocz. stud.	po skoń. III sem.	w mom. obr. pracy licenc.
1	Dorywczo	5	4	1	3,8	3,3	0,9
2	Na pełnym etacie jako:						
3	Prac. fizyczny	13	10	11	9,8	9,8	9,4
4	Prac. umysłowy	90	88	90	67,7	72,7	76,9
5	We własnym gospod. rol.	1	2	2	0,7	1,7	1,7
6	We własnej firmie	6	6	6	4,5	5,0	5,1
7	W tzw. szarej strefie	1	1	1	0,7	0,8	0,9
8	Gdzie indziej	-	-	-	-	-	-
9	Był bezrobotny	17	10	6	12,8	8,2	5,1
	Brak danych	6	18	22	x	x	x
	Razem:	139	139	139	100	100	100

Można domniemywać więc, że podjęcie studiów na tym kierunku wiąże się z chęcią zmiany zawodu lub też z poszukiwaniem szans zatrudnienia w ogóle przez osoby nie pracujące.

Tabela 3. Stopień pokrywania się wykonywanej pracy zawodowej z ukończonym kierunkiem studiów

Czy wykonywana praca zawodowa pokrywa się z ukończonym kierunkiem studiów	Liczba	%
Tak, bardzo	19	14,0
Raczej tak	40	29,4
Tylko częściowo	33	24,3
Nie pokrywa się	31	22,8
Trudno ocenić	9	6,6
Jest inaczej	4	2,9
Brak danych	3	x
Razem:	139	100

Każdy rodzaj studiów, jeżeli prowadzony jest na przyzwoitym poziomie, przynosi absolwentowi pewne korzyści. Dlatego część osób podejmujących studia oczekuje swoistej renty i sądzi, że zwiększa ich szanse na rynku pracy. Zatem mniej niż

połowa absolwentów pracuje zgodnie z ukończonym kierunkiem studiów. Czy jest więc sens, aby Państwowa Komisja Akredytacyjna (a w przeszłości Rada Główna Szkolnictwa Wyższego) narzucała szkołom tzw. minimum programowe wraz z wymiarem godzin.

Władze szkoły osadzone w danym regionie lepiej wiedzą, jaką wiedzę przekazywać słuchaczom, by należycie przygotować ich do funkcjonowania w danym otoczeniu niż przypadkowo dobrane ciało reprezentujące interesy danej specjalizacji niż interesy ogólnospołeczne.

Ocena sytuacji życiowej absolwentów

Jak już wcześniej nadmieniono studia wpłynęły na poprawę sytuacji materialnej nieco więcej niż co piątej osoby. Zachodzi zatem pytanie, jak absolwenci oceniają swoją sytuację rodzinną i zawodową, materialną, finansową i miejsce zamieszkania. Okazuje się, że najlepiej oceniana jest sytuacja rodzinna, bo więcej niż 40% absolwentów ocenia ją bardzo dobrze, tyle samo dobrze, nie ma sytuacji rodzinnej bardzo złej, a rzadko pojawia się sytuacja zła (tabela 4).

Tabela 4. Ocena swojej sytuacji w świetle wypowiedzi absolwentów

Lp.	Rodzaj sytuacji	Ocena w liczbach					Brak danych	Razem
		b. dobra	dobra	średnia	zła	b. zła		
1	Rodzinna	59	59	15	3	-	3	139
2	Miejsca zamieszkania	19	57	38	14	5	6	139
3	Mieszkaniowa	37	59	31	7	1	4	139
4	Zawodowa	4	43	69	16	3	4	139
5	Materialna	6	46	69	12	2	4	139
6	Finansowa	36	57	38	6	1	1	139
		w %					brak danych	razem
		b. dobra	dobra	średnia	zła	b. zła		
1	Rodzinna	44	44	10	2	-	x	100
2	Miejsca zamieszkania	26	41	28	4	1	x	100
3	Mieszkaniowa	27	44	23	5	1	x	100
4	Zawodowa	14	43	29	10	4	x	100
5	Materialna	4	34	51	9	2	x	100
6	Finansowa	3	32	51	12		x	100

Przez pojęcie „sytuacja rodzinna” rozumie się wiele spraw i nie wszyscy absolwenci ujmowali je jednakowo. Pomimo tego zastrzeżenia sytuacja rodzinna sprzyjała studiom. Nieco gorzej wypadła ocena sytuacji mieszkaniowej. Niemniej jednak więcej niż co czwarty student – absolwent oceniał ją jako bardzo dobrą i powyżej 40% jako dobrą. Złą sytuację mieszkaniową miał niewielki odsetek osób badanych. Do oceny sytuacji mieszkaniowej zbliżona była ocena miejsca zamieszkania. Zatem warunki mieszkaniowe i miejsca zamieszkania sprzyjały także studiom. Gorzej już w świetle wypowiedzi absolwentów wypadła ocena sytuacji zawodowej. Tylko co siódmy absolwent oceniał, że ma bardzo dobrą sytuację zawodową i mniej niż co drugi

jako dobrą, a jednocześnie co siódmy oceniał swoją sytuację zawodową jako złą i bardzo złą. Z rozmów prowadzonych z absolwentami wynika, że część z nich musiała ukrywać przed pracodawcą, że studiuje, ale są też tacy pracodawcy, którzy pokrywają koszty studiów swoich pracowników. Najgorzej w ocenie absolwentów wypadła ich sytuacja finansowa i materialna. Nieco więcej niż połowa badanych twierdziła, że zarówno sytuacja finansowa, jak i materialna jest średnia, a co trzecia, że jest dobra, a co siódma (sytuacja finansowa) lub co dziesiąta (sytuacja materialna), że jest zła lub bardzo zła. Minimalny był odsetek absolwentów oceniających swoją sytuację finansową lub materialną jako bardzo dobrą.

Niezbyt wysoka ocena sytuacji finansowej wynika ze stosunkowo niskich średnich miesięcznych dochodów netto, jakie otrzymywali absolwenci. Więcej niż co czwarty absolwent otrzymywał miesięcznie nie więcej niż 1000 zł, a byli tacy, którzy otrzymywali poniżej 600 zł (tabela 5).

Tabela 5. Średni miesięczny dochód netto absolwentów

Dochód w PLN	Liczba absolwentów	w %
401–600	5	4,1
601–800	13	10,7
801–1000	15	12,4
1001–1200	12	10,0
1201–1400	4	3,3
1401–1600	27	22,3
1601–1800	9	7,4
1801–2000	16	13,2
powyżej 2000	14	11,6
nie dotyczy	6	5,0
brak danych	18	x
Razem:	139	100

Była jednak pokaźna grupa (więcej niż co piąta osoba), która miesięcznie otrzymywała od 1401 do 1600 zł., a także powyżej 2000 zł (więcej niż co dziesiąta osoba). Dane te wskazują na bardzo zróżnicowaną sytuację finansową absolwentów. Tymczasem opłaty za studia są dla wszystkich jednakowe. W sumie jednak o wiele więcej było takich absolwentów, którzy oceniali każdą sytuację uwzględnioną w ankiecie jako bardzo dobrą i dobrą niż złą i bardzo złą (tab. 4). Ocena sytuacji mieszkaniowej, materialnej i finansowej w świetle wypowiedzi absolwentów lepiej wypadła niż w wypowiedziach rodziców uczniów uczęszczających do szkoły podstawowej w Żyrardowie¹.

¹ Porównaj: W. Rakowski, Barbara Bujala, *Warunki życia rodzin z dziećmi uczęszczającymi do szkoły podstawowej w Żyrardowie* w niniejszym „Roczniku”.

Zakończenie

Zbyt mała liczba osób objętych badaniem nie pozwala w zasadzie na dokonanie oceny w podziale na płeć, miejsce zamieszkania, charakter pracy zawodowej itd. Należy sądzić, iż ocena studiów wypadłaby nieco inaczej w świetle wypowiedzi osób młodych, w średnim wieku i w wieku powyżej np. 40 lat. Byłoby również interesującą sprawą porównanie wyników z inną uczelnią. Mam nadzieję, że w przyszłości uda nawiązać się taką współpracę. Oczywiście, że ocena absolwentów oparta jest o subiektywne odczucia i nawet przy tak wysokiej opinii nie może przysłańcać mankamentów w funkcjonowaniu szkoły. Wydaje się także, że poprawioną wersję ankiety absolwenci winni wypełniać w trakcie odbioru dyplomu w dziekanacie. Czas jaki upłynie między obroną pracy dyplomowej a odbiorem dyplomu pozwoli na głębszą refleksję dotyczącą w ogóle studiów, w tym także ich oceny.

Niniejsze opracowanie należy traktować jako sondażowe, ale po udoskonaleniu ankiety warto kontynuacji i prowadzenia w innych uczelniach.

Assessment of the Higher School of Local Development in the light of the graduates' opinions

Summary

Graduation from a higher school provides satisfaction both to the student and to the school. However the school can be satisfied with its quality of education only if it is highly regarded by its graduates and furthermore if employers regard its graduates as highly qualified. Following this assumption, the author tries, on the basis of surveys conducted among the graduates, to evaluate studies run at the Higher School of Local Development in Żyrardów. The graduates consider the quality of studies as very high. They are very satisfied with the level of acquired knowledge and collaboration with academic staff. They also claim that the studies had a very positive effect on their intellectual development, enrichment of specialist knowledge and improvement of their situation on the labour market. On the other hand, however, the graduates admit that the studies had very little effect on the increase of their incomes. Over 80% of the graduates are pleased with their choice of the course of study and that is why they will recommend it to other people in the future.